

Vergaderjaar 2018–2019

25 764

Reisdocumenten

Nr. 119

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 april 2019

Tijdens het AO eID/paspoorten van 21 februari 2019 (Kamerstukken 26 643 en 25 764, nr. 598) heb ik toegezegd uw Kamer nader te informeren over het akkoord dat is bereikt in de triloog over de verordening identiteitskaarten en biometrie.

Nederland heeft belang bij deze verordening. Een integer reisdocumentenstelsel is immers een voorwaarde voor veiligheid. De introductie van een kwaliteitsnorm maakt het wederzijds herkennen van reis- en verblijfsdocumenten eenvoudiger. Identificatie op basis van de diverse nationale identiteitskaarten en verblijfsdocumenten wordt daardoor betrouwbaarder. Er kan sneller duidelijkheid worden verschaft over de rechtmatigheid van de aanwezigheid van personen binnen het Schengengebied en er kan sneller identiteitsfraude worden vastgesteld zodat veiligheidsrisico's effectiever kunnen worden opgespoord en aangepakt. Documenten van landen die niet aan de kwaliteitsnormen voldoen, worden uitgefaseerd. Dit is een belangrijke stap om identiteitsfraude tegen te gaan. In deze brief zal ik ingaan op het voorlopig akkoord en het verdere proces.

Proces

Zoals gemeld in het AO eID/Paspoorten van 21 februari 2019 (Kamerstukken 26 643 en 25 764, nr. 598) is er een akkoord bereikt in de triloog. Het Europees Parlement heeft op 4 april formeel ingestemd met het bereikte akkoord. De lidstaten zullen in de JBZ-raad van medio mei hun formele instemming verlenen aan het bereikte compromis. Hoewel we kanttekeningen plaatsen bij de proportionaliteit van de verplichte vingerafdrukken, kan Nederland, gezien het belang van een betrouwbaar identiteitsstelsel, instemmen met de verordening zoals deze nu voorligt. Voor de implementatie van de verordening in de nationale wet- en regelgeving en het klaarmaken van de uitvoering geldt, vanaf het moment van publicatie, een termijn van twee jaar.

Vingerafdrukken

De verordening verplicht de lidstaten om twee vingerafdrukken in de chip van de identiteitskaart op te slaan. Nederland heeft tijdens de onderhandelingen vraagtekens gezet bij de proportionaliteit van deze maatregel vanwege het nu nog beperkte gebruik van de vingerafdrukken op het paspoort. Voor een overgrote meerderheid van lidstaten geldt dat zij voor verplichte vingerafdrukken zijn. Dit omdat een tweede biometrisch kenmerk meer zekerheid kan bieden bij identiteitsverificatie. De verplichting is zodoende gebleven.

Bij de onderhandelingen is bereikt dat de verordening toestaat dat we in Nederland, net als bij paspoorten, kinderen onder de 12 jaar kunnen uitzonderen van de verplichting vingerafdrukken af te geven. Ook is bereikt dat personen die tijdelijk geen vingerafdrukken af kunnen geven een document kunnen krijgen dat één jaar geldig is. Personen die permanent geen vingerafdruk kunnen afgeven worden uitgezonderd van de verplichting. De verordening biedt geen grondslag voor de opslag van biometrie buiten het document zelf.

Over het uitlezen van vingerafdrukken aan de grens heb ik uw Kamer al eerder bericht.¹ ²Om de vingerafdrukken uit een reisdocument aan de grens uit te lezen zijn digitale certificaten (sleutels) nodig van het land dat het document heeft uitgegeven. De uitwisseling van deze certificaten is een bilaterale kwestie tussen twee lidstaten. De verordening stelt het uitwisselen van certificaten verplicht bij de inwerkingtreding van de verordening over twee jaar. Ik ben hierover in gesprek met de betrokken partijen: RvIG, Just-ID, de Koninklijke Marechaussee, het Ministerie van Justitie en Veiligheid en de IND.

Veiligheidseisen

De verordening verplicht de toepassing van de richtlijn van de Internationale Burger Luchtvaartorganisatie (ICAO) voor machinaal uitleesbare reisdocumenten³. De richtlijn omvat standaarden voor zowel het fysieke document als de chip die erin zit. Zo standaardiseert het de mogelijke formaten, de informatie zoals deze op en in het document opgenomen dient te worden en de machinaal uitleesbare zone. De Nederlandse identiteitskaart voldoet reeds aan deze richtlijn.

De verordening stelt ook een set minimumeisen aan veiligheidskenmerken op verblijfsdocumenten van EU-burgers en hun gezinsleden. Deze komt overeen met de set van minimumeisen die Nederland hanteert voor de verblijfsdocumenten van derdelanders. Daarbij geldt dat EU-burgers onder de nieuwe verordening in beginsel geen vingerafdrukken hoeven af te staan voor hun verblijfskaart. De verordening geeft de Lidstaten wel de mogelijkheid hiertoe.

De identificatieprocessen verricht door autoriteiten worden hiermee vereenvoudigd; er kan sneller duidelijkheid worden verschaft over de rechtmatigheid van de aanwezigheid van personen binnen het Schengen-gebied en er kan sneller identiteitsfraude worden vastgesteld zodat veiligheidsrisico's effectiever kunnen worden opgespoord en aangepakt.

Geslachtsregistratie

De ICAO-richtlijn voor machinaal uitleesbare reisdocumenten bevat ook de verplichting het geslacht op te nemen. Nederland heeft bij de onderhandelingen aangedrongen op een uitzondering hiervoor. In het triloo-

¹ Kamerstuk 25 764, nr. 106

² Kamerstuk 25 764, nr. 108

³ ICAO doc 9303

akkoord is nu opgenomen dat geslachtsregistratie optioneel is. Lidstaten kunnen zelf via nationale wetgeving regelen of het geslacht wel of niet opgenomen wordt.

Uiterlijk kaart

Aanvullend verplicht de verordening ook om een EU-vlag met de landcode op te nemen op het reisdocument en de verblijfsdocumenten. Dit is een nadrukkelijke wens van het Europese parlement. Een vergelijkbare vlag is reeds opgenomen op het rijbewijs. Nederland heeft bereikt dat er geen verdergaande harmonisatie meer aan de orde is.

Uitfaseren

De verordening bevat ook uitfaseertermijnen voor documenten die niet voldoen aan gestelde eisen. Voor identiteitskaarten die geen machine uitleesbare zone bevatten is dit vijf jaar, voor identiteitskaarten die niet voldoen aan de verordening is dit tien jaar. De Nederlandse identiteitskaart voldoet reeds aan de richtlijnen van ICAO, maar bevatten nog geen vingerafdrukken of EU-vlag. De voor de Nederlandse identiteitskaart geldende uitfaseertermijn is tien jaar en komt overeen met de geldigheidsduur. Door te bereiken dat deze termijn niet korter is dan de geldigheidsduur is voorkomen dat er geen nog geldende identiteitskaarten eerder moeten worden ingewisseld vanwege de eisen die deze richtlijn stelt.

Voor de verblijfsdocumenten geldt een uitfaseertermijn van vijf jaar.

Implementatie van de verordening

De implementatie van de verordening heeft juridische, financiële en praktische consequenties. Er moeten aanpassingen gedaan worden in de Paspoortwet en enkele uitvoeringsregels. Er moet een chip getest en geïmplementeerd worden die ruimte biedt aan de vingerafdrukken. De aanvraagprocedure moet worden uitgebreid met het proces van afname van vingerafdrukken.

De implementatie zal mogelijk effect hebben op de kosten van de identiteitskaart. Hoeveel precies is nu nog niet te zeggen. Na publicatie van de verordening zet ik zo spoedig mogelijk de implementatie in werking. Daarbij zullen de kosten van implementatie in kaart worden gebracht.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.W. Knops